

DN Debatt

”Låt inte rysskräcken hindra oss från att gå med i Nato”

PUBLICERAD 2016-01-06

Gemensam militär förmåga i Östersjöområdet, inom Natos ram med Sverige och Finland som medlemmar, vore det bästa sättet att avskräcka aggression, skriver artikelförfattarna. Bilden: HMS Gotland i Nato-övning utanför Norge 2015. Foto: Amanda S. Kitchner IBL

Svenska intressen ska styra. Ett svenskt Natomedlemskap skulle medföra rysk irritation eftersom det minskar de ryska möjligheterna att militärt dominera grannländer. Men det är befängt att tro att det skulle betyda en reellt ökad krigsrisk. Ett Sverige i Nato skulle stärka säkerheten i Östersjöområdet, skriver 25 försvarsdebattörer.

Sverige måste bestämma sin säkerhetspolitik utifrån sina egna nationella intressen. I dagens situation främjas dessa bäst genom att tillsammans med demokratiska stater, inklusive Finland, bygga säkerhet och solidaritet i det nordisk-baltiska området. Om det nordisk-baltiska området är säkert, trovärdigt militärt försvarat och fredligt gynnar detta inte bara Sverige utan hela Europa.

För Sverige innebär detta att ett svenskt Nato-medlemskap är nödvändigt. Som Natomedlem skulle Sverige bli militärt integrerat i världens starkaste och historiens hittills kanske mest framgångsrika allians, i vilken i stort sett alla de länder som är viktigast för oss ingår. Vi skulle få ett avsevärt ökat internationellt inflytande på alla de säkerhetspolitiska frågor som berör oss, och vi skulle antligen framgångsrikt kunna genomföra det som den nuvarande regeringen redan vill: ett djupgående försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete med de nordisk-baltiska länderna och USA. Till skillnad från vad som nu planeras skulle detta samarbete även gälla kris- och krigstid, vilket är en avgörande

skillnad till det bättre.

Det är inget fel på fredstida samarbeten, men de kan inte stanna vid önsketänkande vad gäller ofred och konflikter. Integrerad försvarsplanering och gemensam militär förmåga i Östersjöområdet, inom Natos ram och med Sverige och Finland som alliansmedlemmar, vore det bästa sättet att avskräcka alla former av aggression i detta område.

Ett Sverige i Nato skulle alltså stärka säkerheten i Östersjöområdet, medan ett Sverige utanför alliansen ökar osäkerheten. Även om den ryske presidenten Putin just nu har fokus på Mellanöstern fortsätter hans försök att destabilisera grannarna, i synnerhet de f d Sovjetrepublikerna. ”Sovjetunionens sönderfall var seklets stora geopolitiska katastrof”, yttrade han 2005. Historien visar att det är klokt att ta auktoritära och aggressiva ledare på orden. Det gör de baltiska staterna och Nato som efter Georgienkriget 2008 började planera för att kunna möta olika militära hot mot Baltikum.

Detta angår Sverige i allra högsta grad. ”Det går inte att se militära konflikter i vårt närområde som skulle påverka endast ett land”, sägs i Solidaritetsförklaringen i försvarsbeslutet 2009 och upprepas i regeringens utrikesdeklaration varje år. Kriser eller krigshandlingar i Östersjöområdet skulle omedelbart och oundvikligen dra in Sverige. Det bekräftas tydligt av det ryska militära agerandet på senare år. Förutom stora invasionsövningar, som inger balterna oro, har vi sett alarmerande flygverksamhet, synbarligen övning av insatser mot svenskt territorium.

Ett krigsscenario i Baltikum är sannolikt det enda läge som skulle kunna innebära ett hot mot Sverige under överskådlig tid. Ett svenskt Nato-medlemskap är nödvändigt också för att avvärja ett sådant hot – och för att skapa en stabilitet som förebygger krig. Vår säkerhet är oupplösligt förenad med övriga Östersjöstaters säkerhet.

Förvisso är de baltiska staternas Natomedlemskap i dag en återhållande faktor mot öppen militär aggression. Men tvärsäkra profetior om att militärt våld kan uteslutas hörde vi även före Krimannekteringen och kriget i östra Ukraina.

Flera före detta Warszawapaktsstater och sovjetrepubliker, vissa med långa landgränser till Ryssland, har varit Nato-medlemmar i över ett decennium utan att krig utbrutit. Samma debattörer som varnar för ökad spänning brukar hävda att Ryssland aldrig skulle angripa ett Nato-land. Varför skulle just ett svenskt Nato-inträde utlösa det otänkbara kriget?

De baltiska staterna känner sig inte helt säkra enbart med garantin enligt Natostadgans artikel 5, den ömsesidiga säkerhetsgarantin. De inser att det finns alltför många tänkbara situationer då frestelsen för ett ryskt angrepp blir övermäktig. De ser att Putins makt alltmer bygger på att han kan vidmakthålla en krigsstämning och måla upp en bild av hot mot ryska minoriteter. Balterna känner att de måste ha konkreta militära möjligheter att stå emot aggression. Deras egna försvarsmakter räcker inte till detta. Det behövs Natoförstärkningar som snabbt kan flygas in eller skeppas in i händelse av en kris. Detta övas nu tämligen frekvent.

Men en kedja är inte starkare än den svagaste länken. Och den är i dag Sverige. Förstärkningar måste flygas in över oss, flygbaser i Sverige är viktiga för flygunderstöd. Vare sig vi vill eller inte kommer vi att dras in i en väpnad konflikt.

Fortsättningen på Solidaritetsförklaringen lyder: "Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat medlemsland [i EU] eller nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige bör därför kunna såväl ge som ta emot militärt stöd."

För att ett sådant stöd skall vara verkningsfullt och avskräckande, och för att våra soldater inte ska utsättas för onödiga risker, måste aktionerna förberedas och övas. Det kräver Natomedlemskap. Medlemskapet är emellertid inget surrogat för ett nationellt försvar. Självklart måste vi också förstärka detta. Det är också förutsättningen för att vi själva ska kunna få den hjälp som vi "förväntar oss".

Hur välgrundade är dessa förväntningar? Kommer Nato till vår hjälp såsom vi hoppades under det kalla kriget, trots att vi stod utanför alliansen, på grund av västs strategiska intresse av att vi skulle överleva? Det är inte omöjligt, men problemet är att som icke-medlemmar kommer vi inte att ha något att säga till om vare sig vad gäller hjälpens art, eller hur den gagnar våra nationella intressen. Och har den inte förberetts kan den också komma för sent. Som icke-medlemmar i alliansen kan vi hur som helst aldrig räkna med den.

Det vanligaste argumentet mot svenskt Nato-medlemskap är att det skulle öka spänningen i Östersjöområdet. Det är alldeles sant om man med ökad spänning menar rysk irritation och hotfullt ryskt propagandakrig. Så har reaktionen varit mot varje Natoutvidgning. Den ryska regimen och dess apologeter i väst hävdar att Ryssland känner sig hotat militärt. Vad det handlar om är i stället att Natos utvidgning minskar de ryska möjligheterna att militärt dominera grannländer, tidigare delar av Sovjetimperiet eller dess satellitsfär.

Om man däremot med ökad spänning menar reellt ökad krigsrisk är argumentet befängt. Flera före detta Warszawapaktsstater och sovjetrepubliker, vissa med långa landgränser till Ryssland, har varit Natomedlemmar i över ett decennium utan att krig utbrutit. Samma debattörer som varnar för ökad spänning brukar hävda att Ryssland aldrig skulle angripa ett Natoland. Varför skulle just ett svenskt Nato-inträde utlösa det otänkbara kriget?

Den "rysskräcken", rädslan att provocera Ryssland, kan vi lägga åt sidan och i stället handla efter svenska intressen. Senare års händelser har visat att det som provocerar Putin att bruka våld är offrens svaghet.

Frank Belfrage, ambassadör, kab. sekr. 2006–2014, **Tomas Bertelman**, ambassadör, **Staffan Carlsson**, ambassadör, **Lars Grundberg**, ambassadör, **Bengt Gustafsson**, general, ÖB 1986–1994, **Catherine von Heidenstam**, ambassadör, **Ulf Henricsson**, överste 1. graden, **Johanne Hildebrandt**, krigskorrespondent, **Bo Hugemark**, överste, **Diana Janse**, ambassadör, **Jan Leijonhielm**, Rysslandsexpert, **Anders Milton**, f d ordf Röda korset, Folk & försvar, **Johan Molander**, ambassadör, **Karlis Neretnieks**, generalmajor, fd rektor FHS, **Stefan Olsson**, fil dr, **Sven-Olof Petersson**, ambassadör, **Tomas Ries**, lektor FHS, **Erik Rossander**, generalmajor, fd chef Must, **Henrik Salander**, ambassadör, **Björn Skala**, ambassadör, **Katarina Tracz**, Tankesmedjan Frivärld, **Johan Tunberger**, s&ak pol analytiker, **Fredrik Vahlquist**, ambassadör, **Mike Winnerstig**, fil dr, **Manne Wängborg**, ambassadör

DN Debatt. 7 januari 2016

Debattartikel

25 försvarsdebattörer:

"Låt inte rysskräcken hindra oss från att gå med i Nato"

Repliker

Förre Moskva-ambassadören Sven Hirdman:

"Förenklad och ohistorisk syn på säkerhetspolitiken"

Bodil Valero, Europaparlamentariker för Miljöpartiet de Gröna, försvars- och säkerhetspolitisk talesperson för gröna gruppen i Europaparlamentet:

"Bättre rusta upp Sverige än gå med i Nato"

Pierre Schori och Maj-Britt Theorin:

"Sveriges antikärnvapenpolitik omöjlig med Nato-medlemskap"